

Nr 428

Av herr Hagberg m. fl., om maximering av kommunernas utgifter för det obligatoriska skolväsendet.

Kommunalskatterna fortsätter att öka. Numera är kommunisterna inte ensamma om att påvisa den odemokratiska tendens som ligger däri att en allt större del av samhällets utgifter bekostas med kommunala och indirekta skatter. Även inom andra partier uppträder allt flera med krav om att en större del av kommunernas utgifter skall finansieras via statsskatten.

I fjol medgav också finansministern, att kommunernas ekonomiska trångmål är så besvärande att detta fördröjer viktiga reformer, bl. a. grundskolans förverkligande. Detta bekräftas av en aktuell sammanställning som statistiska centralbyrån gjort om kommunernas utgifter och inkomster för innevarande år. Om planerna skall förverkligas kommer det att öka kommunernas utgifter med två miljarder kronor, men inkomstökningen stannar vid ett belopp som understiger den beräknade utgiftsökningen med 300 miljoner kronor.

Ett stort antal kommuner har ännu inte infört skolbespisning trots de påtagbara pedagogiska och sociala fördelarna med denna anordning. Det finns motsvarande brister i fråga om det praktiska genomförandet av fri skolmateriel och utbyggnaden av förskoleväsendet, och i alla sådana fall spelar ekonomiska frågor en stor roll. Kommunerna anser sig inte ha råd. Det är tyvärr så att detta argument kan användas som broms på en demokratisk utveckling även av dem, som av andra skäl är fientliga till moderna skolsociala reformer.

Vi har i en motion om åldringsvården erinrat om att bristerna även därvidlag beror på kommunernas ekonomiska svårigheter. Nu förstärks också denna tendens allteftersom statsanslagen till kommunerna med anledning av ortsavdragsreformen avvecklas.

Kostnadsfördelningen mellan stat och kommun måste också ses i samband med de ökade uppgifter som ålagts landstingen. För den bedömning, som det här är fråga om, kan man se primärkommunernas och landstingens skatteutlag som en helhet. För båda gäller samma skatteprinciper, nämligen den proportionella formen till skillnad från statsskattens progressiva metod. För den enskilde skattebetalaren är det därför i stort sett likgiltigt om ökade statsbidrag ges till primärkommuner eller landsting. En viss utjämning av det olika skattetrycket i primärkommunerna kan dock ske ge-

nom att i första hand skattereformer på detta område företas. Det förefaller också mest motiverat att staten börjar med att överta en större andel av kostnaderna för skolan.

Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslår undertecknade,
att riksdagen för sin del beslutar maximera kommunernas utgifter för det obligatoriska skolväsendet till två kronor per skattekrona och att överskjutande kostnader skall finansieras via statsbudgeten.

Stockholm i januari 1964

Hilding Hagberg

Helmer Holmberg

Henning Nilsson

i Gävle